

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานการณ์เชิงจริยธรรมในการปฏิบัติการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช และศึกษาเปรียบเทียบความตั้งใจกระทำพฤติกรรมจริยธรรมในการปฏิบัติการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวชของนักศึกษาพยาบาล ตามระดับการศึกษา ตามประสบการณ์ดูแลผู้ป่วยจิตเวช ตามเจตคติต่อผู้ป่วยจิตเวช ต่อการดูแลผู้ป่วยจิตเวชและตามคะแนนเฉลี่ยสะสม

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำเสนอเป็นลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 สถานการณ์เชิงจริยธรรม ประเด็นปัญหาเชิงจริยธรรม ในการปฏิบัติการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช ปัจจัยส่งเสริมที่นำไปสู่การเกิดปัญหาเชิงจริยธรรม แนวทางการแก้ไขปัญหาเชิงจริยธรรม แนวทางป้องกันการเกิดปัญหาเชิงจริยธรรม ในการปฏิบัติการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช (ตารางที่ 6 - 11)

ตอนที่ 2 ความตั้งใจกระทำพฤติกรรมจริยธรรม ในการปฏิบัติการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวชของนักศึกษาพยาบาล จำแนกตามระดับการศึกษา ตามประสบการณ์ดูแลผู้ป่วยจิตเวช ตามเจตคติต่อผู้ป่วยจิตเวช ต่อการดูแลผู้ป่วยจิตเวช และตามคะแนนเฉลี่ยสะสม (ตารางที่ 12 - 13)

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความตั้งใจกระทำพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล ในการปฏิบัติการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช จำแนกตามระดับการศึกษา ตามประสบการณ์การดูแลผู้ป่วยจิตเวช ตามเจตคติต่อผู้ป่วยจิตเวช ต่อการดูแลผู้ป่วยจิตเวช และตามคะแนนเฉลี่ยสะสม (ตารางที่ 14 - 20)

เพื่อความสะดวกและความเข้าใจในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยกำหนดสัญลักษณ์แทนตัวแปรต่าง ๆ ดังนี้

- EDU = ระดับการศึกษา
- EXP = ประสบการณ์การดูแลผู้ป่วยจิตเวช
- GPA = คะแนนเฉลี่ยสะสม

- INTEN = ความตั้งใจกระทำพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษานายบาล ในการ
ปฏิบัติกรพยบาลสุภภพจิตและจิตเวษ
- ATT1 = เจตคคคของนักศึกษานายบาลต่อผู้ปวยจิตเวษ
- ATT2 = เจตคคคของนักศึกษานายบาลต่อการดูแลผู้ปวยจิตเวษ
- $\bar{X}$ = ค่ำคคณนเฉลี่ย
- S.D. = ค่ำเบี่ยงเบนมาตรฐาน
- n = จำนวนค้วอย่ง
- F = ค่ำเอฟ (F) ที่ใช้ทคลองนัยสำคัญของค่ำสัมประสิทธิ์
- t = ค่ำที (t) ที่ใช้ทคลองนัยสำคัญของค่ำสัมประสิทธิ์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 1 สถานการณ์เชิงจริยธรรม ประเด็นปัญหาเชิงจริยธรรม ในการปฏิบัติการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช ปัจจัยส่งเสริมที่นำไปสู่การเกิดปัญหาเชิงจริยธรรม แนวทางการแก้ไขปัญหาเชิงจริยธรรม แนวทางการป้องกันการเกิดปัญหาเชิงจริยธรรม ในการปฏิบัติการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช

จากการสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้าง ได้ประเด็นปัญหาเชิงจริยธรรม 20 ประเด็นดังนี้

1. ปฏิบัติหน้าที่เกินเลยจากขอบเขตของข้อกำหนดวิชาชีพ
2. ขาดความรับฟังผู้ป่วย
3. ต่อว่าผู้ป่วย ที่ผู้ป่วยอาจจะเขินอายที่นอน
4. ญาติผู้ป่วยเข้าใจว่าผู้ป่วยถูกทำร้ายจนเสียชีวิต
5. ปลอมผู้ป่วยให้กลับบ้านไปเอง
6. ผู้ป่วยเสียชีวิตหลังจากหลบหนีออกจากโรงพยาบาล
7. ผู้ป่วยเสียชีวิตหลังจากหลบหนีออกจากโรงพยาบาล
8. ผู้ป่วยถูกบังคับให้รักษาด้วยไฟฟ้า
9. ปฏิบัติต่อผู้ป่วยรุนแรงเกินกว่าเหตุ
10. ผู้ป่วยหลบหนีออกจากโรงพยาบาล
11. ปฏิเสธผู้ป่วยจิตเวชที่มีอาการทางกายร่วมด้วย ไม่รับไว้ดูแลรักษาในตึกผู้ป่วยฝ่ายกาย
12. จ่ายยาผิดให้กับผู้ป่วย
13. บังคับให้ผู้ป่วยปฏิบัติตามกฎระเบียบของตึก
14. พยาบาลขาดความเข้าใจกับผู้ป่วย
15. ผู้ป่วยพยายามทำร้ายเพื่อนผู้ป่วย ในขณะที่ถูกผูกมัดอยู่บนเตียง
16. บังคับผู้ป่วยให้รับประทานยา
17. การปลดลอคผู้ป่วยเพื่อให้ผู้ป่วยไปรักษาด้วยไฟฟ้า
18. พยาบาลไม่ให้ความสำคัญกับอาการของผู้ป่วย
19. บังคับให้ผู้ป่วยรักษาตัวอยู่ในโรงพยาบาล
20. กักขังผู้ป่วยในห้องแยกเพื่อลดภาระหน้าที่ของตนในการปฏิบัติงาน

ตารางที่ 6 เหตุการณ์สำคัญในการปฏิบัติการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช จำแนกตามประเด็นปัญหาเชิงจริยธรรมที่กลุ่มผู้ให้ข้อมูลให้สัมภาษณ์

ประเด็นปัญหาเชิงจริยธรรม	เหตุการณ์สำคัญในการปฏิบัติการสุขภาพจิตและจิตเวช
ปฏิบัติหน้าที่เกินเลยจากขอบเขตของข้อกำหนดวิชาชีพ	1. จำนวนแพทย์ไม่เพียงพอ 2. พยาบาลปฏิบัติงานนอกเหนือจากหน้าที่ของตนเอง (การให้สารน้ำทางหลอดเลือดดำ การใส่ท่อหายใจและใช้เครื่องช่วยหายใจเอง) 3. ผู้ป่วยเสียชีวิตหลังจากที่พยาบาลพยายามใส่ท่อหายใจอยู่เป็นเวลานาน
ขาดความรับฟังผู้ป่วย	1. ผู้ป่วยมาโรงพยาบาล เข้าใจว่าตนเองเจ็บป่วยทางกาย 2. จากการตรวจพบว่าผู้ป่วยมีความผิดปกติทางด้านจิตใจ แต่ผู้ป่วยไม่ยอมรับ 3. ผู้ป่วยพยายามจะบอกว่าตนเองมิได้เจ็บป่วยทางจิต แต่พยาบาลไม่ใช้เวลาในการรับฟัง รีบสรุปว่าผู้ป่วยเจ็บป่วยทางจิต
ถือว่าผู้ป่วย ที่ผู้ป่วยอาจารย์เพื่อนบนที่นอน	1. ผู้ป่วยที่ร่างกายส่วนล่างเป็นอัมพาตอาศัยอาจารย์เพื่อนที่นอน จากการที่พยาบาลหยืมหมอนนอนมาไม่ทันเนื่องจากต้องดูแลผู้ป่วยอื่นด้วย 2. พยาบาลถือว่าผู้ป่วยในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น 3. ผู้ป่วยใช้มือปิดไปที่อาจารย์แล้วย้ายไปที่กระโปรงพยาบาล

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ประเด็นปัญหาเชิงจริยธรรม	เหตุการณ์สำคัญในการปฏิบัติการสุขภาพจิตและจิตเวช
ญาติผู้ป่วยเข้าใจว่าผู้ป่วยถูกทำร้ายจนเสียชีวิต	1. พยาบาลไม่ได้ตรวจร่างกายผู้ป่วยที่ถูกทำร้ายร่างกายมา และมิได้ลงบันทึกการพยาบาลที่ให้แก่ผู้ป่วยเลย 2. พยาบาลเห็นสิ่งผิดปกติที่ร่างกายของผู้ป่วยแต่ละเลยมิได้ให้ความสำคัญ และมิได้มีการรายงานอย่างชัดเจน 3. ผู้ป่วยเสียชีวิต ญาติผู้ป่วยฟ้องร้อง เนื่องจากเข้าใจว่าผู้ป่วยถูกทำร้ายร่างกายจากเจ้าหน้าที่หลังจากเข้ามารับการรักษาในโรงพยาบาล
ปล่อยผู้ป่วยให้กลับบ้านไปเอง	1. ผู้ป่วยอาการดีขึ้นแล้วแพทย์ให้กำลังใจส่งกลับบ้าน 2. พยาบาลมิได้สังเกตอาการของผู้ป่วยว่าก่อนที่จะกลับนั้นผู้ป่วยยังมีอาการผิดปกติอีกหรือไม่ มากน้อยเพียงใด 3. นักสังคมสงเคราะห์ให้ผู้ป่วยกลับบ้านเอง โดยให้เหตุผลว่าบ้านอยู่ใกล้ 4. ผู้ป่วยเสียชีวิตอยู่ในคลองระหว่างทางกลับบ้าน
ผู้ป่วยเสียชีวิตหลังจากหลบหนีออกจากโรงพยาบาล	1. ผู้ป่วยรอดูอาการกลับบ้าน หนีออกจากโรงพยาบาล 2. พยาบาลแจ้งตำรวจติดตามผู้ป่วย 3. ผู้ป่วยถูกรถชนเสียชีวิต 4. ญาติผู้ป่วยไม่ฟ้องร้อง เนื่องจากเข้าใจหลักการที่ว่าโรงพยาบาล จะไม่กักขังผู้ป่วยไว้ตลอดเวลา และญาติยอมรับว่าเป็นเหตุสุดวิสัย

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ประเด็นปัญหาเชิงจริยธรรม	เหตุการณ์สำคัญในการปฏิบัติการสุขภาพจิตและจิตเวช
ผู้ป่วยเสียชีวิตหลังจากหลบหนีออกจากโรงพยาบาล	1. ผู้ป่วยยังมีอาการทางจิตชัดเจน หนีออกจากโรงพยาบาล 2. พยาบาลแจ้งตำรวจติดตามผู้ป่วย 3. ผู้ป่วยจมน้ำเสียชีวิตในคูน้ำข้างโรงพยาบาล 4. ญาติผู้ป่วยฟ้องร้อง ศาลชั้นต้นตัดสินว่าเป็นความผิดของโรงพยาบาล ศาลอุทธรณ์ตัดสินว่ามีใช้ความผิดของโรงพยาบาล
ผู้ป่วยถูกบังคับให้รักษาด้วยไฟฟ้า	1. แพทย์มีแผนการรักษาโดยให้รักษาด้วยไฟฟ้า 2. พยาบาลสังเกตอาการของผู้ป่วยพบว่าผู้ป่วยกลัว และไม่ต้องการรักษาด้วยวิธีนี้ แต่ต้องปฏิบัติตามหน้าที่ทำให้ต้องบังคับผู้ป่วยรับการรักษาด้วยไฟฟ้า
ปฏิบัติต่อผู้ป่วยรุนแรงเกินกว่าเหตุ	1. ผู้ป่วยเสถียรมีอาการทางจิตมีพฤติกรรมก้าวร้าวไม่พอใจการทำงานของพยาบาลเทคนิคชายที่ค่อนข้างจะรักษาระเบียบมาก 2. ผู้ป่วยใช้คำพูดที่ไม่ดีกับพยาบาล ทำให้พยาบาลไม่พอใจ ผู้ป่วยคนนี้เป็นส่วนตัว 3. พยาบาลต่อว่าและเข้าไปจับที่ไหล่ของผู้ป่วย หลังจากพบว่าผู้ป่วยสูบบุหรี่ในเวลาที่ไม่เหมาะสม 4. ผู้ป่วยฟ้องกับหัวหน้าตึกว่าพยาบาลทำเกินกว่าเหตุ
ผู้ป่วยหลบหนีออกจากโรงพยาบาล	1. ผู้ป่วยหนีออกจากโรงพยาบาล กลับไปที่บ้านของตน 2. พยาบาลแจ้งตำรวจติดตามผู้ป่วย 3. ผู้ป่วยกลับถึงบ้าน ญาติเห็นว่ายังมีอาการทางจิต จึงนำส่งโรงพยาบาล

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ประเด็นปัญหาเชิงจริยธรรม	เหตุการณ์สำคัญในการปฏิบัติการสุขภาพจิตและจิตเวช
ปฏิเสธผู้ป่วยจิตเวชที่มีอาการทางกายร่วมด้วยไม่รับไว้ดูแลรักษาในตึกผู้ป่วยผ่ายกาศ	1. ผู้ป่วยผ่ายกาศยังมีอาการผิดปกติทางร่างกายอยู่ และมีอาการทางจิตร่วมด้วย 2. บุคลากรในตึกผ่ายกาศรู้สึกว่าเขาไม่มีความสามารถทางการแพทย์พยาบาลจิตเวชที่จะดูแลผู้ป่วยได้ 3. ผู้ป่วยถูกละเลยและปฏิเสธ ถูกผลักดันให้มารับการรักษาในตึกจิตเวช ทั้ง ๆ ที่อาการทางกายยังมีอยู่มาก
จ่ายยาผิดให้กับผู้ป่วย	1. ผู้ป่วยจิตเวชได้รับยาปฏิชีวนะอยู่แล้ว แต่แพทย์ให้เปลี่ยนเป็นยาปฏิชีวนะตัวอื่น 2. ญาติผู้ป่วยสังเกตเห็นว่ายาในแต่ละมือบางครั้งก็เป็นตัวใหม่ บางครั้งก็เป็นตัวเดิมที่เคยให้อยู่ จึงถามพยาบาล 3. พยาบาลเปลี่ยนยาตามแผนการรักษาของแพทย์ไม่ครบทุกมือที่ผู้ป่วยจะต้องรับประทาน
บังคับให้ผู้ป่วยปฏิบัติตามกฎระเบียบของตึก	1. ผู้ป่วยไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบของการเข้ากลุ่มกิจกรรมบำบัด โดยไม่เข้าห้องน้ำให้เรียบร้อยก่อน 2. พยาบาลใช้คำพูดที่ไม่สุภาพกับผู้ป่วย ในลักษณะที่ไล่ให้ผู้ป่วยออกมาเข้าห้องน้ำก่อนจึงจะเข้าห้องทำกลุ่มได้ 3. ผู้ป่วยไม่โต้ตอบ แต่เดินออกจากห้องทำกลุ่ม
พยาบาลขาดน้ำใจกับผู้ป่วย	1. พยาบาลเปิดพัดลมขณะทำงาน เนื่องจากรู้สึกร้อน 2. ผู้ป่วยสูงอายุนที่มีอาการทางจิตนอนหนาวสั่นอยู่บนเตียง 3. ญาติผู้ป่วยมาบอกให้ช่วยปิดพัดลม พยาบาลปฏิเสธ และแนะนำให้ผู้ป่วยห่มผ้าที่วางอยู่ที่ปลายเตียง 4. ญาติผู้ป่วยรู้สึกไม่พอใจ

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ประเด็นปัญหาเชิงจริยธรรม	เหตุการณ์สำคัญในการปฏิบัติการสุขภาพจิตและจิตเวช
ผู้ป่วยพยายามทำร้ายเพื่อน ผู้ป่วยในขณะที่ถูกผูกมัดอยู่บนเตียง	1. ผู้ป่วยชายรับใหม่ 2 คน มีอาการทางจิตมาก จึงถูกผูกมัดไว้บนเตียงซึ่งอยู่ใกล้ ๆ กัน 2. ผู้ป่วยคนหนึ่งแกะผ้าผูกข้อมือของตนและใช้ทำร้ายผู้ป่วยอีกคนจนเสียชีวิต โดยพฤติกรรมนี้เกิดจากอาการทางจิต
บังคับผู้ป่วยให้รับประทานยา	1. ผู้ป่วยปฏิเสธที่จะรับประทานยา 2. พยาบาลยังคงให้ผู้ป่วยรับประทานยา ตามแผนการรักษาของแพทย์ 3. ผู้ป่วยต่อว่าพฤติกรรมของพยาบาลที่บังคับตนเอง แต่ก็ยินยอมที่จะรับประทานยาในที่สุด
การปลดล็อกผู้ป่วยเพื่อให้ ผู้ป่วยไปรักษาด้วยไฟฟ้า	1. แพทย์มีแผนการรักษาให้ผู้ป่วยรักษาโดยใช้ไฟฟ้า 2. ผู้ป่วยไม่ยินยอม เนื่องจากเคยได้รับประสบการณ์ที่ไม่ดีจากการรักษาด้วยไฟฟ้าครั้งที่ผ่านมา 3. พยาบาลพูดคุยกับผู้ป่วยว่าถ้ารักษาด้วยวิธีนี้แล้วผู้ป่วยสามารถจะกลับบ้านได้เลย
พยาบาลไม่ให้ความสำคัญกับ อาการของผู้ป่วย	1. ผู้ป่วยรับประทานยาที่รักษาอาการทางจิตเวชแล้วมีอาการที่เกิดจากผลข้างเคียงของยา 2. พยาบาลขาดการสังเกตอย่างละเอียด ยังคงให้ผู้ป่วยรับประทานยาคิดเดิม ในจำนวนเท่าเดิม 3. อาการข้างเคียงของยาที่เกิดกับผู้ป่วยยังคงเกิดขึ้นและยิ่งรุนแรงขึ้น

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ประเด็นปัญหาเชิงจริยธรรม	เหตุการณ์สำคัญในการปฏิบัติการสุขภาพจิตและจิตเวช
บังคับให้ผู้ป่วยรักษาตัวอยู่ในโรงพยาบาล	1. ผู้ป่วยทางจิตต้องการที่จะกลับบ้าน แต่แพทย์พบว่ายังมีอาการทางจิตอยู่สมควรที่จะอยู่รับการรักษาในโรงพยาบาลต่อไปก่อน 2. พยาบาลยังให้การปฏิบัติการพยาบาลกับผู้ป่วยเช่นเดิม 3. ผู้ป่วยไม่ให้ความร่วมมือในการรักษาพยาบาล
กักขังผู้ป่วยในห้องแยกเพื่อลดภาระหน้าที่ของตนในการปฏิบัติงาน	1. พยาบาลมีจำนวนน้อย ผู้ป่วยมีจำนวนมาก 2. พยาบาลเกรงว่าจะดูแลผู้ป่วยได้ไม่ทั่วถึง 3. แยกผู้ป่วยไว้ในห้องแยก โดยที่แท้จริงแล้วไม่จำเป็น เพราะผู้ป่วยสามารถอยู่ในตึกร่วมกับผู้ป่วยอื่นได้ 4. ผู้ป่วยมีพฤติกรรมรุนแรง ทำร้ายตนเอง

จากตารางที่ 6 แสดงให้เห็นถึง ประเด็นสำคัญจากบทสัมภาษณ์ ของผู้ให้ข้อมูลแต่ละท่านซึ่งพบว่ามี ความแตกต่างกัน แม้ว่าบางประเด็นปัญหาเชิงจริยธรรมที่กลุ่มผู้ให้ข้อมูลให้สัมภาษณ์มานั้นจะเป็นประเด็นปัญหาเชิงจริยธรรมที่มีลักษณะเดียวกัน แต่ประเด็นสำคัญที่พบก็แตกต่างกันออกไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 7 แนวทางการแก้ไขประเด็นปัญหาเชิงจริยธรรมที่เกิดขึ้น จำแนกตามประเด็นปัญหาเชิงจริยธรรม ในการปฏิบัติการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช ที่ได้จากการสัมภาษณ์

ประเด็นปัญหาเชิงจริยธรรม	แนวทางการแก้ไขประเด็นปัญหาเชิงจริยธรรม
ปฏิบัติหน้าที่เกินเลยจากขอบเขตของข้อกำหนดวิชาชีพ	- ปฏิบัติหน้าที่ของตนอย่างดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ - พยายามตามแพทย์ให้มาทำการรักษาผู้ป่วย
ขาดการรับฟังผู้ป่วย	- ควรให้เวลาพูดคุย ชักถามให้การปรึกษาแก่ผู้ป่วยและญาติ เพื่อให้ผู้ป่วยยอมรับว่าตนเองเจ็บป่วยและยอมรับการรักษา
ต่อว่าผู้ป่วยที่ผู้ป่วยอุจาระเบือนบานที่นอน	- ยอมรับว่าเป็นข้อบกพร่องของตนเองส่วนหนึ่ง - ต้องยอมรับในสถานการณ์เจ็บป่วยของผู้ป่วย - ตอบสนองความต้องการผู้ป่วยทันทีเมื่อผู้ป่วยขอความช่วยเหลือ
ญาติผู้ป่วยเข้าใจว่าผู้ป่วยถูกทำร้ายจนเสียชีวิต	- พูดคุยกับญาติผู้ป่วยถึงอาการที่พบ พร้อมกับให้ญาติเข้าดูอาการเหล่านั้นด้วย
ปล่อยผู้ป่วยให้กลับบ้านไปเอง	- ติดตามผู้ป่วยให้พบ กรณีที่ผู้ป่วยหายไปหรือส่งผู้ป่วยให้ถึงบ้านอย่างปลอดภัย
ผู้ป่วยเสียชีวิตหลังจากการหลบหนีออกจากโรงพยาบาล	- รายงานตามขั้นตอนอย่างถูกต้องออกตามหาผู้ป่วยทันที แจ้งความตำรวจ
ผู้ป่วยเสียชีวิตหลังจากการหลบหนีออกจากโรงพยาบาล	- รายงานตามขั้นตอนอย่างถูกต้องออกตามหาผู้ป่วยทันที แจ้งความตำรวจ

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ประเด็นปัญหาเชิงจริยธรรม	แนวทางการแก้ไขประเด็นปัญหาเชิงจริยธรรม
ผู้ป่วยถูกบังคับให้รักษาด้วยไฟฟ้า	- พุดคุยอธิบายให้ผู้ป่วยเข้าใจ - ให้ความมั่นใจกับผู้ป่วยถึงการรักษาด้วยวิธีนี้
ปฏิบัติต่อผู้ป่วยรุนแรงเกินกว่าเหตุ	- พยายามใช้ท่าทีที่เหมาะสมไม่รุนแรง - ไม่เจาะจงที่ผู้ป่วยคนใดคนหนึ่งบอกผู้ป่วยทุกคนเหมือนกัน - อาจให้เพื่อนพยาบาลผู้อื่นเข้ามาจัดการกับสถานการณ์แทน
ผู้ป่วยหลบหนีออกจากโรงพยาบาล	- ตามหาผู้ป่วยทันที - รายงานตามขั้นตอนอย่างถูกต้อง - แจ้งความทันทีกรณีหาผู้ป่วยไม่พบ
ปฏิเสธผู้ป่วย ไม่รับไว้ดูแลรักษาในตึกจิตเวช	- ตรวจสอบผู้ป่วยอย่างละเอียดถี่ถ้วน
จำสยamide ให้กับผู้ป่วย	- เมื่อทราบว่าจำสยamide ควรรับผิดชอบกับเหตุการณ์นั้น - แก้ไขปรับปรุงงาน ตรวจสอบให้สาเหตุที่ถูกต้องแล้ว
บังคับให้ผู้ป่วยปฏิบัติตามกฎระเบียบของตึก	- ดูว่าเหตุผลที่ผู้ป่วยไม่ปฏิบัติตามคืออะไร - ไม่ใช่พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมกับผู้ป่วย - พยายามกระตุ้นให้ผู้ป่วยเข้าร่วมกลุ่มอย่างสมัครใจ

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ประเด็นปัญหาเชิงจริยธรรม	แนวทางการแก้ไขประเด็นปัญหาเชิงจริยธรรม
พยาบาลขาดน้ำใจกับผู้ป่วย	- รับฟังความต้องการของผู้ป่วยและญาติ - ดูแลให้คนที่ทำหน้าที่ในจุดนั้นปฏิบัติในเรื่องนี้แทน ถ้าหากตนไม่มีเวลาจริงๆ
ผู้ป่วยทำร้ายเพื่อนผู้ป่วยในขณะที่ถูกผูกมัดอยู่บนเตียง	- ช่วยเหลือผู้ป่วยที่ถูกทำร้ายอย่างเต็มที่ - แจ้งความ, ติดต่อญาติของทั้งคู่ - เขียนรายงานทันที - รายงานตามลำดับขั้น
บังคับผู้ป่วยให้รับประทานยา	- ใช้เทคนิคในการสนทนากับผู้ป่วยอย่างนุ่มนวล
การพุดหลอกผู้ป่วยเพื่อให้ผู้ป่วยไปรักษาด้วยไฟฟ้า	- ควรใช้วิธีการแก้ไขปัญหาลักษณะถูกต้อง คืออธิบายให้ผู้ป่วยเข้าใจ - บอกสิ่งที่เป็นจริงให้ผู้ป่วยทราบ
พยาบาลไม่ให้ความสำคัญกับอาการของผู้ป่วย	- สังเกตอาการของผู้ป่วย สิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ผู้ป่วยอย่างละเอียดถี่ถ้วน
บังคับให้ผู้ป่วยรักษาตัวอยู่ในโรงพยาบาล	- ไม่ได้ตอบผู้ป่วยในขณะที่ผู้ป่วยก้าวร้าว - ดูแลระวังอุบัติเหตุ ที่อาจเกิดกับผู้ป่วย
กักขังผู้ป่วยในห้องแยกเพื่อลดภาระหน้าที่ของตน ในขณะที่ปฏิบัติงาน	- ถ้าหากเป็นผู้ป่วยที่จำเป็นต้องแยกก็ให้อยู่ในที่ปลอดภัย

จากตารางที่ 7 แสดงให้เห็นถึง แนวทางการแก้ไขประเด็นปัญหาเชิงจริยธรรม
ในการปฏิบัติการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวชที่แตกต่างกันไป ตามแต่ละประเด็นปัญหาเชิง
จริยธรรมที่ได้จากการสัมภาษณ์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 8 แนวทางการแก้ไขประเด็นปัญหาเชิงจริยธรรม ในแต่ละประเด็นที่คล้ายคลึงกัน
ที่ได้จากการสัมภาษณ์ จำแนกตามแนวทางการแก้ไขปัญหาเชิงจริยธรรม

แนวทางการแก้ไขปัญหาเชิงจริยธรรม

แนวทางการแก้ไขปัญหา
ในแต่ละประเด็นปัญหาที่คล้ายคลึงกัน

ใช้ทักษะและเทคนิควิธีการ
ทางการพยาบาลจิตเวชจิตเวช

- รับฟังความต้องการของผู้ป่วยจิตเวชและญาติ
- ให้คำปรึกษาแก่ผู้ป่วยและญาติ เพื่อให้ผู้ป่วย
ยอมรับการเจ็บป่วยของตน
- พยายามให้ความมั่นใจผู้ป่วยเกี่ยวกับการ
รักษาพยาบาล
- ชักถามเหตุผลของผู้ป่วย
- กระตุ้นให้ผู้ป่วยร่วมกิจกรรมอย่างสมัครใจ
- ใช้เทคนิคในการสนทนาอย่างถูกต้องนุ่มนวล
- บอกความจริงกับผู้ป่วย
- ไม่โต้ตอบผู้ป่วยขณะผู้ป่วยก้าวร้าวและใช้ท่า
ทีที่ไม่รุนแรง
- แยกผู้ป่วยในห้องแยกเฉพาะกรณีที่เป็น
- ให้ความเสมอภาคกับผู้ป่วย

ตระหนักในหน้าที่และบทบาท
ของพยาบาลจิตเวช

- ปฏิบัติหน้าที่ของตนอย่างดีที่สุด
- ยอมรับว่าเป็นความบกพร่องของตนเอง
และแก้ไขปรับปรุง
- ยอมรับสภาพการเจ็บป่วยของผู้ป่วย
- ตอบสนองความต้องการของผู้ป่วย
- สังเกตอาการ ตรวจดูอาการอย่างละเอียด
- มอบหมายหน้าที่ให้บุคคลที่รับผิดชอบงานนั้น
ไปปฏิบัติ
- ดูแลระวังอุบัติเหตุที่อาจเกิดกับผู้ป่วยจิตเวช

ตารางที่ 8 (ต่อ)

แนวทางการแก้ไขปัญหาเชิงจริยธรรม

แนวทางการแก้ไขปัญหา
ในแต่ละประเด็นปัญหาที่คล้ายคลึงกัน

ปฏิบัติตามกฎหมาย

- ให้ความรู้เป็นนัยในการให้การพยาบาลผู้ป่วย
- พยายามตามแพทย์มาให้การรักษา
- ติดตามผู้ป่วยเมื่อพบว่าผู้ป่วยหายไป
- แจ้งความกับตำรวจ
- รายงานตามขั้นตอนอย่างถูกต้อง
- ช่วยเหลือผู้ป่วยที่ถูกทำร้ายจากผู้ป่วยด้วยกัน

จากตารางที่ 8 แสดงว่า แนวทางการแก้ไขปัญหาเชิงจริยธรรมที่ใช้กันมากที่สุด คือ การใช้ทักษะและเทคนิควิธีการทางพยาบาลจิตเวช ในเรื่องของการรับฟังการให้คำปรึกษา การพูดคุย อธิบาย ชี้ถามเหตุผล กระตุ้นให้ร่วมกิจกรรม การใช้เทคนิคการสนทนา การบอกความจริง การไม่ใช้ท่าทีที่รุนแรงกับผู้ป่วย การแยกผู้ป่วยเฉพาะกรณีเท่าที่จำเป็น และการให้ความเสมอภาคต่อผู้ป่วย สำหรับแนวทางการแก้ไขปัญหาเชิงจริยธรรมด้านอื่น ๆ ได้แก่ การกระตุ้นในหน้าที่และบทบาทของพยาบาลจิตเวช และการปฏิบัติตามกฎหมาย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 9 แนวทางการป้องกันประเด็นปัญหาเชิงจริยธรรมที่เกิดขึ้น จำแนกตามประเด็นปัญหาเชิงจริยธรรม ในการปฏิบัติการพยาบาลสุขภาพและจิตเวช ที่ได้จากการสัมภาษณ์

ประเด็นปัญหาเชิงจริยธรรม	แนวทางการป้องกันประเด็นปัญหาเชิงจริยธรรม
ปฏิบัติหน้าที่เกินเลยจากขอบเขตของข้อกำหนดวิชาชีพ	- ศึกษาหาความรู้ - การปรับปรุงระบบการทำงานและเพิ่มจำนวนบุคลากร
ขาดการรับฟังผู้ป่วย	- มีความอดทนในการที่จะรับฟังปัญหา ให้เวลากับคนไข้ - ตระหนักในบทบาทหน้าที่ของพยาบาลจิตเวช อยู่ตลอดเวลา
ต่อว่าผู้ป่วย ที่ผู้ป่วยอู้อะเบื้อบนทนก่อน	- ศึกษาพยาธิสภาพของโรคที่เกิดกับผู้ป่วยที่จะให้การพยาบาล - ศึกษาภูมิหลังของคนไข้ที่ต้องให้การพยาบาล - ตระหนักในหน้าที่ของตนเอง มีความเข้าใจผู้ป่วย
ญาติผู้ป่วยเข้าใจว่าผู้ป่วยถูกทำร้ายจนเสียชีวิต	- ต้องมีความรู้วิธีการดูแลร่างกายที่ถูกต้อง - วิธีการป้องกันตนเองจากความผิดโดยให้ญาติรับรู้เรื่องต่าง ๆ ที่จะให้การพยาบาลกับผู้ป่วยด้วย , เช่นอนุญาต
ปล่อยผู้ป่วยให้กลับบ้านไปเอง	- ไม่ปล่อยให้ผู้ป่วยกลับบ้านเองโดยเด็ดขาด - มีการเตรียมครอบครัวของผู้ป่วยก่อนให้ผู้ป่วยกลับบ้าน เพื่อให้ยอมรับผู้ป่วย

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ประเด็นปัญหาเชิงจริยธรรม	แนวทางการป้องกันประเด็นปัญหาเชิงจริยธรรม
ผู้ป่วยเสียชีวิตหลังจากหลบนี้ออกจากโรงพยาบาล	- รับผิดชอบต่อน้ำที่ของตนเอง - มีการเพิ่มจำนวนบุคลากรในการดูแลผู้ป่วยให้เหมาะสมกับจำนวนผู้ป่วย - ให้การรักษาตามกระบวนการ แต่หากผู้ป่วยมีอาการมากจึงจะให้จำกัดบริเวณผู้ป่วยในห้องที่ปลอดภัยและเพื่อป้องกันการหลบนี
ผู้ป่วยเสียชีวิตหลังจากหลบนี้ออกจากโรงพยาบาล	- รับผิดชอบต่อน้ำที่ของตนเอง - มีการเพิ่มจำนวนบุคลากรในการดูแลผู้ป่วยให้เหมาะสมกับจำนวนผู้ป่วย - ให้การรักษาตามกระบวนการ แต่หากผู้ป่วยมีอาการมากจึงจะให้จำกัดบริเวณผู้ป่วยในห้องที่ปลอดภัยและเพื่อป้องกันการหลบนี
ผู้ป่วยถูกบังคับให้รักษาด้วยไฟฟ้า	- ต้องมีความรู้เรื่องการรักษาด้วยไฟฟ้า - รู้เทคนิคที่ถูกต้องในการอธิบายให้ผู้ป่วยเข้าใจ - ตระหนักในหน้าที่ของตนเอง
ปฏิบัติต่อผู้ป่วยรุนแรงเกินกว่าเหตุ	- ตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของตนเองตลอดเวลา - ให้ความเสมอภาคกับผู้ป่วยทุกคน - หลีกเลี่ยงที่จะปะทะทั้งทางกายและทางวาจา - อธิบายให้ผู้ป่วยเข้าใจถึงกฎระเบียบของโรงพยาบาล

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ประเด็นปัญหาเชิงจริยธรรม	แนวทางการป้องกันประเด็นปัญหาเชิงจริยธรรม
ผู้ป่วยหลบหนีออกจากโรงพยาบาล	- มีทักษะในการสังเกตอาการของผู้ป่วย - ว่าผู้ป่วยคนใดควรระวังการหลบหนี - ส่งเวรให้ครบถ้วน
ปฏิเสธผู้ป่วยไม่รับไว้ดูแลรักษา ในตึกผู้ป่วยจิตเวช	- มองคนไข้เป็นองค์รวม - ตรวจสอบผู้ป่วยว่ามีอาการทางจิตจริงหรือไม่ - ถ้าผู้ป่วยมีอาการทางจิตจริงควรรับไว้รักษา
จ่ายยาผิดให้กับผู้ป่วย	- ปฏิบัติตามหลักวิธีการให้ยาอย่างถูกต้อง
บังคับให้ผู้ป่วยปฏิบัติตาม กฎระเบียบของตึก	- อธิบายกฎระเบียบของตึกให้ผู้ป่วยเข้าใจ - และยอมรับที่จะปฏิบัติตาม - ยึดหยุ่นในผู้ป่วยที่มีกรณีจำเป็น
พยาบาลขาดน้ำใจกับผู้ป่วย	- มีน้ำใจในการปฏิบัติงานกับผู้ป่วย - ไม่ละเลยเรื่องเล็กน้อยของผู้ป่วย - มองปัญหาอย่างครอบคลุม
ผู้ป่วยทำร้ายเพื่อนผู้ป่วยในขณะที่ ถูกมัดอยู่บนเตียง	- มีการสังเกตผู้ป่วยอย่างถี่ถ้วน - ศึกษาอาการ ภูมิหลังของผู้ป่วยที่ต้องดูแล - ให้การพยาบาล
บังคับผู้ป่วยให้รับประทานยา	- ศึกษาเทคนิคในการสนทนา บอกความจริง - ที่ถูกต้องเหมาะสม

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ประเด็นปัญหาเชิงจริยธรรม	แนวทางการป้องกันประเด็นปัญหาเชิงจริยธรรม
การปลดลอคผู้ป่วยเพื่อให้ผู้ป่วยไปรักษาด้วยไฟฟ้า	- เมื่อทราบว่าผู้ป่วยจะต้องได้รับการรักษาด้วยวิธีใดวิธีหนึ่ง พยาบาลควรเข้าไปอธิบายให้ผู้ป่วยเข้าใจ
พยาบาลไม่ให้ความสำคัญกับอาการของผู้ป่วย	- ระวังการใช้อุปกรณ์ที่เป็นอาวุธได้ - รับเวรส่งเวรอย่างละเอียดถี่ถ้วน
บังคับให้ผู้ป่วยรักษาตัวอยู่ในโรงพยาบาล	- อธิบายให้ผู้ป่วยเข้าใจถึงเหตุผลที่จะต้องอยู่ในโรงพยาบาล - ดูแลผู้ป่วยอย่างใกล้ชิด
กักขังผู้ป่วยในห้องแยกเพื่อลดภาระหน้าที่ของตนในการปฏิบัติงาน	- จำกัดบริเวณผู้ป่วย เฉพาะกับผู้ป่วยที่มีอาการรุนแรง - พยาบาลต้องตระหนักในหน้าที่ของตนเองอยู่เสมอ

จากตารางที่ 9 แสดงให้เห็นถึง แนวทางการป้องกันปัญหาที่เกิดขึ้นในประเด็นปัญหาเชิงจริยธรรม ในการปฏิบัติการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช ตามแต่ละประเด็นปัญหาเชิงจริยธรรมที่ได้จากการสัมภาษณ์

ตารางที่ 10 แนวทางการป้องกันประเด็นปัญหาเชิงจริยธรรม ในแต่ละประเด็นปัญหาที่คล้ายคลึงกัน ที่ได้จากการสัมภาษณ์ จำแนกตามแนวทางการป้องกันปัญหาเชิงจริยธรรม

แนวทางการป้องกันปัญหาเชิงจริยธรรม	แนวทางการป้องกันปัญหา ในแต่ละประเด็นปัญหาที่คล้ายคลึงกัน
ในด้านของตัวผู้ปฏิบัติงาน	- ศึกษาหาความรู้ - เพิ่มเติมทักษะการสังเกตการรับฟัง การสนทนา การบอกความจริง - อธิบายวิธีการรักษาสายาให้ผู้ป่วยเข้าใจ - ตระหนักในหน้าที่และความรับผิดชอบ - ทำความเข้าใจในพยาธิสภาพ ภูมิหลังผู้ป่วย - ให้ความเสมอภาคกับผู้ป่วยทุกคน - รู้วิธีป้องกันตนเองมิให้เกิดความผิดตามกฎหมาย - หลีกเลี่ยงการเผชิญหน้ากับผู้ป่วยทั้งทางกายและวาจา - ระวังการใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่นำมาเป็นอาวุธได้
ในด้านของระบบการทำงาน	- ยึดหยุ่นในกรณีที่เหมาะสม - ปรับปรุงระบบการทำงาน - เพิ่มเติมจำนวนของบุคลากร - มีระเบียบที่แน่นอนเกี่ยวกับการส่งผู้ป่วยกลับบ้านและการที่จะกักขังผู้ป่วย - มีการเตรียมผู้ป่วยและญาติก่อนกลับบ้าน - มีวิธีการส่งเวรและรับเวรที่ครบถ้วน - ให้การพยาบาลผู้ป่วยจิตเวชเป็นองค์รวม

ตารางที่ 10 (ต่อ)

แนวทางการป้องกันปัญหาเชิงจริยธรรม	แนวทางการป้องกันปัญหา ในแต่ละประเด็นปัญหาที่คล้ายคลึงกัน
ในด้านของบุคลากรอื่นที่เกี่ยวข้อง	- ตรวจสอบอาการของผู้ป่วยอย่างละเอียด - ให้การรักษาตามวิธีการที่ถูกต้องเหมาะสม

จากตารางที่ 10 แสดงว่า แนวทางการป้องกันปัญหาเชิงจริยธรรมที่ใช้กันมากจะเป็นในด้านของตัวผู้ปฏิบัติงานเองคือ การที่จะต้องศึกษาหาความรู้ เพิ่มเติมทักษะต่าง ๆ การใช้เวลาในการอธิบายวิธีการรักษาสายาแก่ผู้ป่วย การที่จะต้องมีความตระหนักในหน้าที่ และความรับผิดชอบ จะต้องทำความเข้าใจในยาธิสภาพ ภูมิหลังของผู้ป่วยให้ความเสมอภาค รู้จักการป้องกันตนเองมิให้เกิดความผิดตามกฎหมาย หลีกเลี่ยงการเผชิญหน้ากับผู้ป่วย และระมัดระวังการใช้อุปกรณ์ที่นำมาเป็นอาวุธได้ สำหรับแนวทางการป้องกันในด้านอื่น ๆ คือ ในด้านของระบบการทำงาน และในด้านของบุคลากรอื่นที่เกี่ยวข้อง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากข้อมูลที่เสนอมาข้างต้นสามารถจำแนกประเด็นปัญหาเชิงจริยธรรม ออกเป็น
สถานการณ์เชิงจริยธรรม ได้ดังนี้

สถานการณ์เชิงจริยธรรม

ประเด็นปัญหาเชิงจริยธรรม

1. การเคารพในสิทธิของผู้ป่วย	1. ปฏิบัติหน้าที่เกินเลยจากขอบเขตของข้อกำหนดวิชาชีพ 2. ญาติผู้ป่วยเข้าใจว่าผู้ป่วยถูกทำร้ายจนเสียชีวิต 3. ผู้ป่วยถูกบังคับให้รักษาด้วยไฟฟ้า 4. บังคับผู้ป่วยให้รับประทานยา 5. พยาบาลไม่ให้ความสำคัญกับอาการของผู้ป่วย 6. บังคับให้ผู้ป่วยรักษาตัวอยู่ในโรงพยาบาล 7. กักขังผู้ป่วยในห้องแยกเพื่อลดภาระหน้าที่ของตนในการปฏิบัติงาน
2. การตระหนักในหน้าที่ของพยาบาล	1. ปลอมผู้ป่วยให้กลับบ้านไปเอง 2. ผู้ป่วยเสียชีวิตหลังจากหลบหนีออกจากโรงพยาบาล 3. ผู้ป่วยเสียชีวิตหลังจากหลบหนีออกจากโรงพยาบาล 4. ผู้ป่วยหลบหนีออกจากโรงพยาบาล 5. จำยาผิดให้กับผู้ป่วย 6. ผู้ป่วยพยายามทำร้ายเพื่อนผู้ป่วยในขณะที่ถูกผูกมัดอยู่บนเตียง
3. การปฏิบัติต่อผู้ป่วยอย่างเป็นธรรม	1. ปฏิบัติต่อผู้ป่วยรุนแรงเกินกว่าเหตุ 2. ปฏิเสธผู้ป่วยจิตเวชที่มีอาการทางกายร่วมด้วย ไม่รับไว้ดูแลรักษาในตึกผู้ป่วยฝ่ายกาย
4. การปฏิบัติต่อผู้ป่วยโดยคำนึงถึงความเป็นบุคคล	1. ต่อว่าผู้ป่วย ที่ผู้ป่วยอูจาระเป็นบนที่นอน

สถานการณ์เชิงจริยธรรมประเด็นปัญหาเชิงจริยธรรม

5. การช่วยเหลือเกื้อกูล	1. พยายามขาดน้ำใจกับผู้ป่วย
6. การมีสัมพันธภาพ	1. ขาดความรับฟังผู้ป่วย
7. การปฏิบัติตามกฎระเบียบ	1. บังคับให้ผู้ป่วยปฏิบัติตามกฎระเบียบของตึก
8. การบอกความจริงแก่ผู้ป่วย	1. การพูดหลอกผู้ป่วยเพื่อให้ผู้ป่วยไปรักษาด้วยไฟฟ้า

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 11 กลุ่มของปัจจัยส่งเสริมที่นำไปสู่การเกิดปัญหาเชิงจริยธรรม ในการปฏิบัติการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช จำแนกตามสถานการณ์เชิงจริยธรรม

สถานการณ์เชิงจริยธรรม	ปัจจัยส่งเสริมที่นำไปสู่การเกิดปัญหาเชิงจริยธรรม	ความถี่
การเคารพในสิทธิของผู้ป่วย	- จำกัดพฤติกรรมโดยการผูกมัด	8
	- ให้อยู่รักษาในโรงพยาบาล	7
	- จำกัดพฤติกรรมในการกักขัง	5
	- บังคับให้รักษาด้วยไฟฟ้า	4
	- ถูกละเมิดสิทธิ	4
	- บังคับให้ร่วมกิจกรรม	3
	- บังคับเรื่องการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน	3
	- ถูกกำหนดบทบาทโดยพยาบาล	3
	- ถูกเปิดเผยความลับความเป็นส่วนตัว	3
	- ขาดความเคารพในสิทธิ	2
การปฏิบัติต่อผู้ป่วยโดยคำนึงถึงความเป็นบุคคล	- ปฏิบัติต่อผู้ป่วยโดยไม่อยู่ในรูปของการบำบัด	5
	- ปฏิบัติต่อผู้ป่วยโดยใช้อารมณ์	5
	- ใช้ผู้ป่วยทำงาน	4
	- แสดงความรังเกียจและกลัวผู้ป่วย	1
	- ให้การพยาบาลโดยยึดตนเองเป็นหลัก	1
ความตระหนักในหน้าที่ของพยาบาล	- บทพร่องต่อหน้าที่	7
	- ละเลยต่อหน้าที่	4
	- ปฏิเสธการปฏิบัติหน้าที่	2
	- ปฏิบัติเฉพาะหน้าที่	2

ตารางที่ 11 (ต่อ)

สถานการณ์เชิงจริยธรรม	ปัจจัยส่งเสริมที่นำไปสู่ การเกิดปัญหาเชิงจริยธรรม	ความถี่
การช่วยเหลือเกื้อกูล	- ละเลยต่อความต้องการของผู้ป่วย	5
	- ละเลยต่อการปฏิบัติงานเป็นทีม	1
การมีสัมพันธภาพ	- การสื่อสารที่ไม่เหมาะสม	7
การปฏิบัติตามกฎระเบียบ	- เครื่องครัดในกฎระเบียบ โดยไม่มี การยืดหยุ่นตามสภาพของผู้ป่วย	5
การบอกความจริงกับผู้ป่วย	- อธิบายไม่เหมาะสม	3
	- ให้เวลาน้อย	2
การปฏิบัติต่อผู้ป่วยอย่างเป็นธรรม	- ปฏิบัติต่อผู้ป่วยแต่ละคนไม่เท่าเทียมกัน เนื่องจากมีความรู้สึกส่วนตัวที่ไม่ดี ต่อผู้ป่วย	4
รวม		100

รวม

100

ศูนย์วิทยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากตารางที่ 11 แสดงว่า ปัจจัยส่งเสริมที่นำไปสู่การเกิดปัญหาเชิงจริยธรรม ในการปฏิบัติการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช ในสถานการณ์เชิงจริยธรรม เรื่องการเคารพในสิทธิของผู้ป่วย เกี่ยวกับการจำกัดพฤติกรรมโดยการผูกมัด เป็นปัจจัยส่งเสริมที่พบมากที่สุด ที่พบน้อยที่สุด เกี่ยวกับการแสดงความรังเกียจผู้ป่วยจิตเวชและการที่พยาบาลยึดตนเองเป็นหลัก ในการให้การพยาบาล ในสถานการณ์เชิงจริยธรรมเรื่องการปฏิบัติต่อผู้ป่วย โดยคำนึงถึงความ เป็นบุคคลของผู้ป่วย

ตอนที่ 2 ความตั้งใจกระทำพฤติกรรมจริยธรรม ในการปฏิบัติกรรพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวชของนักศึกษาพยาบาล จำแนกตามระดับการศึกษา ตามประสบการณ์ดูแลผู้ป่วยจิตเวช ตามเจตคติต่อผู้ป่วยจิตเวช ต่อการดูแลผู้ป่วยจิตเวช และตามคะแนนเฉลี่ยสะสม

ตารางที่ 12 จำนวนและร้อยละของนักศึกษาพยาบาล จำแนกตามระดับการศึกษา ตามประสบการณ์การดูแลผู้ป่วยจิตเวช ตามเจตคติต่อผู้ป่วยจิตเวช ต่อการดูแลผู้ป่วยจิตเวช และตามคะแนนเฉลี่ยสะสม

ตัวแปร	จำนวน (n=390)	ร้อยละ
ระดับการศึกษา		
ชั้นปีที่ 2	130	33.33
ชั้นปีที่ 3	130	33.33
ชั้นปีที่ 4	130	33.33
ประสบการณ์การดูแลผู้ป่วยจิตเวช		
เคยพบหรือสนทนากับผู้ป่วยจิตเวช	195	50.00
มีโอกาสดึกษาเกี่ยวกับธรรมชาติและพฤติกรรมของผู้ป่วยจิตเวช	123	31.50
เคยดูแลและช่วยเหลือผู้ป่วยจิตเวชอย่างต่อเนือง	72	18.50
เจตคติต่อผู้ป่วยจิตเวช		
เจตคติดี ในระดับต่ำ (มากกว่า 0 ถึง 3.00)	230	59.00
เจตคติไม่ดี ระดับต่ำ (น้อยกว่า 0 ถึง -3.00)	160	41.00
เจตคติต่อการดูแลผู้ป่วยจิตเวช		
เจตคติดี ในระดับสูง (มากกว่า 6.00 ถึง 9.00)	322	82.60
เจตคติดี ในระดับไม่สูง (มากกว่า 0 ถึง 6.00)	68	17.40

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ตัวแปร	จำนวน(n=390)	ร้อยละ
คะแนนเฉลี่ยสะสม		
1.01 ถึง 2.00	0	0
2.01 ถึง 3.00	267	68.5
3.01 ถึง 4.00	123	31.5

จากตารางที่ 12 พบว่า กลุ่มตัวอย่าง มีจำนวนเท่ากันในแต่ละระดับการศึกษาคิด เป็นร้อยละ 33.33 ส่วนประสิทธิผลการดำเนินการดูแลผู้ป่วยจิตเวชด้านที่เคยพบหรือสนทนากับผู้ป่วยจิตเวชมีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 50.00 น้อยที่สุดคือด้านที่เคยดูแลและช่วยเหลือผู้ป่วยจิตเวชอย่างต่อเนื่อง คิดเป็นร้อยละ 18.50 ในเรื่องของเจตคติต่อผู้ป่วยจิตเวช ส่วนใหญ่จะมีเจตคติที่ดี ในระดับต่ำ คิดเป็นร้อยละ 59.00 ส่วนเรื่องเจตคติต่อการดูแลผู้ป่วยจิตเวช ส่วนใหญ่จะมีเจตคติที่ดี ในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 82.60 สำหรับคะแนนเฉลี่ยสะสมอยู่ระหว่าง 2.01 ถึง 3.00 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 68.50

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 13 จำนวนและร้อยละของนักศึกษานายบาล จำแนกตามระดับของความตั้งใจ
กระทำพฤติกรรมจริยธรรม ในการปฏิบัติการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช

ระดับความตั้งใจ	จำนวนนักศึกษานายบาล	ร้อยละ
มากกว่า 2.00 ถึง 3.00	4	1.00
มากกว่า 1.00 ถึง 2.00	143	36.70
มากกว่า 0 ถึง 1.00	233	59.70
น้อยกว่า 0 ถึง (-1.00)	9	2.30
น้อยกว่า (-1.00) ถึง (-2.00)	0	0
น้อยกว่า (-2.00) ถึง (-3.00)	1	0.30
รวม	390	100

จากตารางที่ 13 แสดงว่า จำนวนนักศึกษานายบาลที่มีความตั้งใจจะกระทำ
พฤติกรรมจริยธรรม ในการปฏิบัติการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวชในระดับต่ำ มีจำนวนสูงที่สุด
คือ 233 คน คิดเป็นร้อยละ 59.70 ความตั้งใจกระทำพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาในระดับ
รองลงมาคือในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 36.70

ศูนย์วิทยทรัพยากร

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความตั้งใจกระทำ
พฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษานายบาล ในการปฏิบัติการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช จำแนก
ตามระดับการศึกษา ตามประสบการณ์การดูแลผู้ป่วยจิตเวช ตามเจตคติต่อผู้ป่วยจิตเวช ต่อการ
ดูแลผู้ป่วยจิตเวช และตามคะแนนเฉลี่ยสะสม

ตารางที่ 14 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความตั้งใจกระทำพฤติกรรมจริยธรรม
ของนักศึกษานายบาล ในการปฏิบัติการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช

ความตั้งใจ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ความตั้งใจกระทำพฤติกรรมจริยธรรม ในการปฏิบัติการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช	0.86	0.47	ต่ำ

จากตารางที่ 14 พบว่า ความตั้งใจที่จะกระทำพฤติกรรมจริยธรรม ในการปฏิบัติ
การพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวชของนักศึกษานายบาลอยู่ในระดับต่ำ

ตารางที่ 15 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความตั้งใจกระทำ
พฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษานายบาล ในการปฏิบัติการพยาบาลสุขภาพจิต
และจิตเวช จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	ความตั้งใจ		F
	$\bar{X}$	S.D.	
ชั้นปีที่ 2	0.90	0.46	2.91 *
ชั้นปีที่ 3	0.78	0.51	
ชั้นปีที่ 4	0.90	0.43	

* $P < .05$

จากตารางที่ 15 แสดงว่า ความตั้งใจกระทำพฤติกรรมจริยธรรม ในการปฏิบัติการ
พยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวชของนักศึกษานายบาลที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความแตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักศึกษานายบาลชั้นปีที่ 2 และ 4 มีค่าเฉลี่ยของ
ความตั้งใจใกล้เคียงกันและสูงกว่านักศึกษานายบาลชั้นปีที่ 3

ตารางที่ 16 ความแตกต่างระหว่างคู่ของคะแนนเฉลี่ยความตั้งใจกระทำพฤติกรรมจริยธรรม
ของนักศึกษาพยาบาล ในการปฏิบัติการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช
จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	$\bar{X}$	ชั้นปีที่ 2	ชั้นปีที่ 3	ชั้นปีที่ 4
ชั้นปีที่ 2	0.90	-	0.12 *	-
ชั้นปีที่ 3	0.78	-	-	0.12 *
ชั้นปีที่ 4	0.90	-	-	-

* $P < .05$

จากตารางที่ 16 พบว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีระดับการศึกษา ชั้นปีที่ 2 และ 4
จะมีค่าเฉลี่ยความตั้งใจกระทำพฤติกรรมจริยธรรม ในการปฏิบัติการพยาบาลสุขภาพจิต
และจิตเวช สูงกว่า นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตารางที่ 17 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความตั้งใจกระทำ
พฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล ในการปฏิบัติการพยาบาลสุขภาพจิต
และจิตเวช จำแนกตามประสบการณ์การดูแลผู้ป่วยจิตเวช

ประสบการณ์การดูแลผู้ป่วยจิตเวช	ความตั้งใจ		F
	$\bar{X}$	S.D.	
เคยพบหรือสนทนากับผู้ป่วยจิตเวช (N = 195)	0.88	0.42	0.19
มีโอกาสดูแลหรือสนทนากับผู้ป่วยจิตเวช (N = 123)	0.84	0.54	
เคยดูแลและช่วยเหลืออย่างต่อเนื่อง (N = 72)	0.87	0.47	

จากตารางที่ 17 แสดงว่า ความตั้งใจกระทำพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล ในการปฏิบัติกรพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช จำแนกตามประสบการณ์การดูแลผู้ป่วยจิตเวช ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 18 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความตั้งใจกระทำพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษานพยาบาล ในการปฏิบัติกรพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช จำแนกตามเจตคติต่อผู้ป่วยจิตเวช

เจตคติต่อผู้ป่วยจิตเวช	ความตั้งใจ		F
	$\bar{X}$	S.D.	
เจตคติดี ระดับปานกลาง (N = 12)	1.18	0.44	0.76
เจตคติดี ระดับต่ำ (N = 218)	0.90	0.54	
เจตคติไม่ดี ระดับต่ำ (N = 160)	0.84	0.50	

จากตารางที่ 18 แสดงว่า ความตั้งใจกระทำพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษานพยาบาล ในการปฏิบัติกรพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช จำแนกตามเจตคติต่อผู้ป่วยจิตเวช ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 19 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความตั้งใจกระทำ พฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล ในการปฏิบัติการพยาบาลสุขภาพจิต และจิตเวช จำแนกตามเจตคติต่อการดูแลผู้ป่วยจิตเวช

เจตคติต่อการดูแลผู้ป่วยจิตเวช		ความตั้งใจ		F
		$\bar{X}$	S.D.	
เจตคติดี ในระดับสูง	(N = 322)	0.85	0.45	1.40
เจตคติดี ในระดับปานกลาง	(N = 59)	1.00	0.49	
เจตคติดี ในระดับต่ำ	(N = 9)	0.85	0.79	

จากตารางที่ 19 แสดงว่า ความตั้งใจกระทำพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษา ในการปฏิบัติการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช จำแนกตามเจตคติต่อการดูแลผู้ป่วยจิตเวช ไม่แตกต่างกัน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 20 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความตั้งใจกระทำพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษายาบาล ในการปฏิบัติการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช จำแนกตามคะแนนเฉลี่ยสะสม

คะแนนเฉลี่ยสะสม	ความตั้งใจ		t
	$\bar{X}$	S.D.	
2.01 ถึง 3.00 (N = 267)	0.90	0.51	4.66 *
3.01 ถึง 4.00 (N = 123)	0.79	0.36	

* $P < .05$

จากตารางที่ 20 แสดงว่า ความตั้งใจกระทำพฤติกรรมจริยธรรม ในการปฏิบัติการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช ของนักศึกษายาบาลที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสม ต่างกัน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่นักศึกษาที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสม 2.01 ถึง 3.00 จะมีความตั้งใจสูงกว่านักศึกษาที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสม 3.01 ถึง 4.00

ศูนย์วิทยพัชการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย